

Støv, det er noget skidt!

Af Lone Billeschou Juhl

"Pels" af ophobet støv. Udsnit af overfladen på en oldsag af bronze, udstillet i montre gennem mange år.

Man hører ofte folk sige: Museer er støvede. Det er ment i overført betydning, som et sted hvor tiden er gået i stå, og hvor der ikke er noget interessant at komme efter. Jeg hører ikke til dem, som i overført betydning synes, at museer er nogle støvede steder. Men bogstaveligt ser det helt anderledes ud, da er mange museer noget af det mest støvede, der findes.

Museer rummer fysiske samlinger af ting fra mange tider og steder af forskellige materialer, som opbevares på meget lidt plads. Sammen med tingene kommer også støv og snavs fra den tid, genstanden var i brug, samt flue- og edderkoppeekskremitter, dugemøg og støvpartikler fra det loft, den kælder eller garage, hvor tingen har stået, før den blev en museumsgenstand.

På museet vokser støvlaget. Støvet kommer bl.a. fra de mange andre genstande, som er opbevaret her samt fra museumsbygningen og fra de aktiviteter, der foregår på museet. Udefra tilføres bystøv, der i Danmark indeholder salt. Saltet kommer ind med havgusen, og i kystlandet Danmark er der aldrig langt til havet. Støvlaget vokser gennem årene til en fedtet gul pels eller til et gråt eller sort fedtet lag. Laget består af et mix af sand, jord og cementpartikler samt af bly-, kobber- og jernforbindelser. Af tekstil- plante- og træfibre, hudrester, døde insekter og sod fra bil- og fabriksos.

Der findes også rester fra de konserverings- og bekæmpelsesmidler mod råd og skadedyr, som er brugt på genstandene gennem årene, og som nu vurderes som så skadelige for mennesker, at de i dag næsten alle er blevet forbudt.

Dette støvlag er en perfekt grobund for mikroorganismer. Der er masser af "mad" at gro på, og

der er fugtigere her end i det omgivne rum, da flere af de stoffer der findes i støvet, bl.a. salt fra havet, tiltrækker vand.

Og nu går det stærkt og aggressivt for sig, især i rum uden klimastyring. Jernforbindelserne (rust) i støvet virker sammen med sod (svovldioxid) fra bilernes udstødning og danner svovlsyre. Mikroorganismerne udskiller også syre og angriber organiske materialer direkte. Syren ætser, irrer, ruster eller pulveriserer metallerne kraftigt. Papir, tekstil og læder mørnes og misfarves, og støvet tiltrækker desuden en række skadedyr. Malingslag og kalkholdige sten nedbrydes og misfarves. Genstandenes bevaring bliver truet. Skaderne bliver alvorligere og ofte uoprettelige. Alt går meget hurtigere og mere aggressivt for sig, end hvis der kun var fugt tilstede uden støv og snavs.

Herunder ses nogle komfurringe af messing som har været opbevaret i fugtigt bymiljø i 40 år. Overfladen er mørktfarvet, ætset og ru, hvor der er faldet støv. De smalle lyse og blanke områder har været dækket af den overliggende ring og er næsten ikke anløbet. Det er tydeligt, at det ikke er fugten alene, men støvet der her har været mest skadelig.

Ja, støv det er noget skidt!

